

ساخت ملکی در گویش سمنانی؛ پژوهشی بر اساس دیدگاه رده‌شناسی جزء‌گرا

شادی داوری*

دانشجوی دکتری دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران

چکیده

گویش سمنانی، جزء شاخه غربی زبان‌های ایرانی و در بین زبان‌های این شاخه نیز متعلق به نواحی شمالی لهجه‌های مرکزی ایران است. از نظر طبقه‌بندی تاریخی، این گویش اصیل، متعلق به حد فاصل زبان‌های ایرانی باستان و ایرانی میانه بوده و بسیاری از ویژگی‌های زبان‌های باستان را چون کُنایی، جنس و حالت، در خود حفظ کرده است. «حالت» که به تغییر شکل صورت یک اسم یا ضمیر در کاربردهای متفاوت دستوری اطلاق می‌شود، در زبان‌های ایرانی باستان در هشت حالت متفاوت بازنمایی داشته که در بسیاری از آن‌ها تمایزات جنس یا شمار در تغییر شکل حالات مذکور تأثیرگذار بوده است. گویش سمنانی، امروزه ویژگی حالت را به دو صورت فاعلی و غیر فاعلی بیان می‌کند. ساخت ملکی، در این گویش با ویژگی انتساب حالت غیر فاعلی (اضافی) به مالک، یکی از انواع ساخت‌های دستوری است. در این مقاله ساخت ملکی، در گویش سمنانی و از دیدگاه رده‌شناسی جزء‌گرا، مورد بررسی قرار گرفته است.

کلیدواژه ساخت ملکی، حالت، گویش، مالک، مملوک